PRIMORSKI DNEVNIK

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE ZA SLOVENSKO PRIMORJE

Leto III - Cena 8 lir - 5 jugolir - 2.50 din | TRST nedelja, 1. junija 1947 | Poštnina plačana v gotovini Spedizione in abbon. postale | Štev. 606

UREDNIŠTVO IN UPRAVA trg GOLDONI 1, I. NAD.
Telefoni: Uredništvo 93-806 in 93-808 — Uprava 93-807
Rokopisi se ne vračajo.
OGLASI pri Upravi od 8.30 do 12 in od 15 do 18 - Tel. 93-807
CENE OGLASOV: Za vsak mm višine v širini enega stolpca: trgovski 20 lir, finančni in pravni 35 lir, osmrtnice 30 lir.
NAROČNINA
Cona A: mesečna 172, četrtletna 510, polletna 1000, celoletna 1980 lir; Cona B: 120, 350, 700, 1380 jugolir; FLRJ: 55, 165, 330, 650 din.
Čekovni račun na ime «Ljudska založba»: Trst 11-5156; Reka 45-301; Ljubljana 20-016.

Razkrinkana dvojna igra Nagyja

Nagy se je udeleževal zarotniških sej in rovaril proti republiki - Dinnyes novi ministrski predsednik

Na Madžarskem se je zadnje dni dogodil politični škandal, ki nima kmalu primera v strankarski zgodovini, kakor tudi v politični zgodovini kakega naroda. Danes že bivši vladni predsednik Nagy je enostavno pobegnil iz domovine v Švico in tam na tajinstven način podal v roke madžarskega poslanika v Bernu svojo demisijo. Madžari so v zgodovini zadnjih sto let igrali vedno dvojno vlogo. Po eni strani se je njihovo liberalno krilo pod Ludvikom Kossutom delalo leta 1848. kot prežeto naprednih idej ter je proti bivši Avstriji rovarilo potom tedaj vstajajočih in tvorečih se zapadnih demokracij, po drugi strani pa je isti Kossut s svojo stranko preganjal vse one narode, ki niso bili Madžari, zlasti Slovane.

Po sklenjeni pogodbi z Avstrijo, s katero si je zagotovila neomejeno oblast v ogrski polovici Avstrije, se je z vso iskrenostjo naslonila na ekspanzivno nemštvo, ki je v avstrijskem delu države zatiralo zopet slovanske in druge nenemške narode. Tik pred prvo vojno se je madžarska politika vpregla popolnoma v nemški voz in z njim tudi propadla. Toda to je ni motilo, da ne bi takoj po prvi vojni iskala zaveznikov potom svojih družinsko povezanih magnatov v Anglji sami ter posebno tudi v Italiji. V Anglji je leta 1938 madžarski propagandi nasedel lord Rothermer, Italijo pa je zvabila na svojo stran s tem, da ji je ponudila vladanje v donavskem bazenu.

Tudi v obdobju zadnje svetovne vojne je Madžarska igrala dvojno vlogo. Ko se je po eni strani delala demokratično in pridobila celo Anglijo proti Češkoslovaški, je takoj za tem stopila zopet odločno na nemško stran, se borila proti zaveznikom in zlasti proti Sovjetski zvezi in doživela s tem svoj nadalnji poraz.

To politiko je na Madžarskem vodila predvsem njena aristokracija, odnosno njeni veleposestniški magnati. Vsakdo bi si mislil, da bo takšna politika, ki je opetovano dovedla svoj narod do propasti, od njegovega ljudstva za vselej odstranjena, da se bodo množice izrekle proti njej in dale svoje zaupanje edinole onim strankam, ki so bile vselej takšni politiki protivne in ki so Madžarsko rešile tudi po zadnjem vojnem porazu. Te stranke so bile na levici. V trenutku ko se je madžarska levica trudila pri sovjetskih zasedbenih oblasteh, da doseže za Madžarsko čim večje ugodnosti, potem ko je bila Sovjetska zveza ista, ki je madžarski narod rešila vojnih tegob in še večjega poraza, je njen vladni prelsednik deset let zaroto proti istim političnim skupinam in ljudskim množicam, ki so najbolj zaslužile njegovo podporo.

Ako danes svet govori, da preživlja Madžarska eno največjih kriz svoje zgodovine, ali vsaj po zadnji vojni, ima prav. Ta kriza, ki je prišla nepričakovano, je zelo resna in utegne imeti dalekosežne posledice. Krizo je povzročil prav za prav Bela Kovacz, tajnik stranke malih posestnikov, ki je po aretaciji zaradi delovanja proti ljudskim oblastem v svojem zaslišanju pred sodiščem težko obremenil vladnega predsednika. Iz te izpovedbe sledi, da se je Nagy udeleževal tajnih sej z ljudmi, ki so rovarili proti sedanjemu demokratičnemu režimu na Madžarskem, ki so hotele ta režim odstraniti in da je Nagy pomagal celo določenim političnim obremenjenim ljudem tajen pobeg v inozemstvo.

Ko je Nagyjev naslednik tekom ministrske seje prebral Kovaczevo izpoved, je ministrski svet sklenil, da se mora Nagy takoj vrniti v domovino. Zdi se, da se je Nagy že odpravil na pot, da pa je bil od svojih somišljenikov obveščen o razkritju zadnjih dogodkov in da je zaradi tega ostal v Švici ter tam podal ostavko.

Politične stranke so nenadoma zavzele svoje stališče k novo nastalemu položaju. Predvsem zahtevajo sklicanje parlamenta. Komunisti in socialisti so se znašli na eni liniji, izdali so proglas, v katerem dolžijo Nagyja in njegove sodelavce iz stranke malih posestnikov zarote proti demokratičnemu ustroju države, izjavljajo, da bodo ohranili koalicijo, da je treba krizo čim prej rešiti in izvesti vladne ukrepe, ki stremijo za izboljšanjem življenjskih pogojev delavskih množic in ki se morajo izvesti v okviru triletke.

V zadregi se je znašla stranka malih kmetov, ker se zaveda, da bo v bodoči politični borbi mnogo zgubila, ako se ne bo celo razcepila. Za vso afero se živo zanima tudi inozemstvo, zlasti anglosaški svet, ki je enoglasno mnenja, da se bodo spričo tega okrepili obe stranki levice na račun stranke malih posestnikov.

Na posebni seji in pod predsedstvom Rakossija, kot predsednikovega namestnika je ministrski svet vzel Nagyjevo demisijo na znanje ter podal demisijo celotnega ministrstva. Sestala se je tudi že politična parlamentarna komisija, ki bo predsedniku republike Tildiju predlagala verjetno za predsednika vlade Dinnyesa, dosedanjega ministra za narodno obrambo in člana stranke malih kmetov. V ostalem se v bodoči vladi ne predvidevajo velike spremembe, edino dosedanji zunanji minister Gyongyössi bo zamenjan z dosedanjim madžarskim poslanikom v Rimu Kerteszom. Dinnyes je pristaš levega krila stranke malih kmetov in je v nedavnem govoru nastopil za podržavljenje bank in industrij, vsled česar uživa tudi zaupanje levice. Tako se je Nagy s tem, da je ušel v inozemstvo, sam obsodil, priznal svojo krivdo in sam razkrinkal svojo dvolično vlogo.

Po zadnjih vesteh, ki smo jih prejeli je madžarska vlada že sestavljena, in sicer takole: Predsedstvo vlade in narodno obrambo je prevzel Dinnyes (stranke malih posestnikov), podpredsednika vlade Rakosi in Szakasitz (oba komunista) ter zunanje ministrstvo Lyff (stranke malih posestnikov) ter drugi.

Madžarski mladinci na mladinski progi

Zenica, 31. — Brigada madžarskih mladincev je prispela na mladinsko progo in je bila dodeljena IV. sektorju dela. Šteje 220 mladincev obojega spola, med katerimi so nekateri pripadniki slovanske manjšine na Madžarskem.

General Banjina v Trstu

Imenovan je za komandanta 5000 vojakov FLRJ na STO-ju

Včeraj dopoldan se je pripeljal v Trst jugoslovanski generalmajor Banjina Anton, komandant bodočih 5000 jugoslovanskih vojakov na STO-ju. Povabil ga je ameriški general Moore, sedaj komandant 88. divizije, ki bo ostal na STO-ju kot komandant ameriških vojakov. V družbi z generalmajorjem je bil polkovnik Benčič, sedanji komandant jugoslovanskega odreda v coni A in še trije jugoslovanski oficirji.

Ameriški general Moore ga je počakal na Opčinah, kamor je generalmajor prispel s svojim spremstvom okoli 10 ure. Na kraju sprejema ga je čakala postrojena častna četa, godba pa je zaigrala jugoslovansko in ameriško himno.

Z Opčin so se odpeljali v Devin, kjer so čakale visokega gosta postrojene tri tankovske čete. Nato so šli v Miramar, kjer so obedovali. Po obedu je ameriški general povabil svojega gosta na ameriško križarko «Juneau», ki mu jo je razkazal. Po ogledu križarke so odšli skupno v kino «Nazionale», kjer so gledali nek ameriški vojaški film. Pon končani kinopredstavi se je jugoslovanski general vrnil v cono B.

Obisk ni bil uraden. Oba generala sta se sestala, zato da sta se spoznala, ker bosta na bodočem STO-ju sodelovala kot komandanta svojih vojaških edinic. Generalmajor Banjina Anton se sedaj nahaja v coni B, kjer organizira in pripravlja svoje edinice, ki bodo prišle po ratifikaciji mirovne pogodbe na STO.

V jugoslovanskih vojaških krogih uživa generalmajor Banjina velik ugled kot vojaški strokovnjak in vojak. General je postal v narodnoosvobodilni borbi. V borbi za osvoboditev Trsta je sodeloval kot komandant divizije.

Mučili, mrcvarili, streljali, klali in požigali so nas...

Dne 15. novembra 1942. so italijanski vojaki v Vojni vasi po nalogu sergente-ja De Machi ustrelili tri pripadnike OF, Cimermana Janka, Šetino Alojza in Čezdirc Žana.

De Gasperi gre v avanturo

Nova vlada bo danes prisegla - Ogorčenje demokratičnih množic proti desničarski smeri nove italijanske vlade

Italijanska vladna kriza je po dolgotrajnih in senzacij polnih pogajanjih končno rešena. Vlado je sestavil zopet De Gasperi in sicer iz demokristjanov ter neodvisnih strokovnjakov, ki naj bi bili liberalno usmerjeni. Predsedstvo vlade je prevzel De Gasperi, ostali demokr stjani pa so prevzeli naslednja ministrstva: Scelba notranje, Cingolani narodno obrambo, Segni poljedelstvo in gozdove, Corbellini promet, Merlin pošte in brzojav, Togni industrijo in trgovino, Fanfani ministrstvo dela in Cappa ministrstvo za trgovinsko mornarico. Neodvisni strokovnjaki pa so zavzeli sledeče položaje: Sforza zunanje ministrstvo, Grassi pravosodje, Einaudi proračun in Merzagora zunanjo trgovino. Ministra za finance in državni zaklad, ki pripadata prav tako demokr stjanom, še nista imenovana.

Demokristjani se za gornjo rešitev izgovarjajo na ta način, da niso mogli izvesti vlade široke koalicije, vlade demokristjanov z desnico da niso hoteli sestaviti in zaradi tega da jim ni preostajalo nič drugega kakor sestava vlade enotnosti demokristjanov, podprane z neodvisnimi strokovnjaki. Kakor smo že te dni predvidevali, bo ta rešitev rodila v Italiji težke posledice. Notranji položaj v državi, notranja varnost, zaupanje širokih ljudskih množic v vlado se bodo gotovo poslabšale.

Komunisti zavračajo odločno sedanji način rešitve vladne krize zatrjujoč, da predstavlja sedanja vlada ozko in sektaško rešitev, medtem ko je bila ravno v trenutku sedanjih mednarodnih dogodkov nujno potrebna največja enotnost vseh republikanskih in demokratičnih sil v državi. Komunistična stranka napoveduje povsod zborovanja ter poziva prebivalstvo, naj javno izreče svojo nezadovoljstvo s sedanjo rešitvijo vladne krize.

Socialisti so potom Nennija De Gasperiju odgovorili, da od socialistov njegova vlada ne more pričakovati nobene podpore, da je bilo nepotrebno razbiti republikansko večino, ki je izšla iz volitev 2. junija preteklega leta. Ako je že bilo potrebno zateči se k vladi predsedniškega tipa, potem je imela takšno vlado sestaviti oseba, ki ne pripada nobeni stranki in ki bi se obvezala izvesti volitve oktobra meseca. Nenni je De Gasperiju še povedal, da je imel raje odkloniti nalog za sestavo vlade v korist katerega koli člana demokr.stjanske stranke, oziroma v korist osebe, ki ne pripada nobeni stranki, ki bi pa bila pripravljena voditi državo v skladu z ljudsko voljo.

Ostro stališče proti sedanji vladi je zavzelo tudi časopisje: socialistični «Avanti» odkrito izjavlja, da morajo sedanjo vlado zrušiti, da je De Gasperi vsilil državi in ljudstvu vlado manjšine, ki ne bo imela pri narodu zaupanja ter spravlja v nevarnost notranji red in stalnost valute. Komunistični «Unità» izvaja, da predstavlja De Gasperijev manever vlado, ki je sovražna delavskemu razredu, in da je imel pri sestavljanju vlade samo ta namen, izločiti iz nje stranke, ki predstavljajo pretežno večino delavskih množic v državi in v parlamentu. «Unità» označuje De Gasperijevo prakso kot nekakšno obliko državnega udara. Celo časopis «Momento» priznava, da je De Gasperi nastopil napačno pot, ko se je podal na desnico.

Tudi iz gole parlamentarne tehnike predstavlja sedanja rešitev vlade pričetek ostrih parlamentarnih borb. Italijanska zbornica sestoji iz 555 poslancev, tako da je potrebno 278 glasov za absolutno večino. Ako bodo glasovali za vlado enotno vsi poslanci demokristjanov, liberalcev, republikancev in demolaburistov, bo vlada razpolagala šele z 272 glasovi. Tudi če bo tu pa tam solidarna z vlado ostala skrajna desnica kvalunkvistov, monarhistov itd., bo vseeno težko ali skoro nemogoče vladati proti takšnemu disciplininranemu bloku, kakor ga bodo predstavljali komunisti, socialisti, Saragatovci in akcionisti, ki bodo imeli 260 glasov. Vsekakor se bo moral De Gasperi zatekati vselej do kompromisov z raznimi strankami in strančicami, kar bo zelo otežkočilo položaj in ugled njegove vlade proti trdni in borbeni opoziciji.

Letalski dogovor med FLRJ in ČSR

Praga, 31. (AFP) — Na podlagi dogovora med ČSR in Jugoslavijo bodo češkoslovaške zračne družbe upravljale proge Praga-Beograd-Sofija in Praga-Bratislava-Zagreb, jugoslovanske družbe pa bodo otvorile proge Beograd-Praga-Varšava in Zagreb-Bratislava-Praga.

Mednarodni kongres novinarjev

Praga, 31. — V Pragi se bo 3. junija začel mednarodni kongres novinarjev. Udeležili se ga bodo novinarji iz 31 držav, ki predstavljajo 200.000 novinarjev vsega sveta.

SUŽENJSTVO V KANADI

Preganjanje in zapiranje stavkajočih delavcev - Protest sindikatov proti uporabi sužnjev - Vojaški blok zahodne poloble

Ottawa, 31. (Tass) — Tisk poroča, da bo kanadska vlada v kratkem pripeljala iz Nemčije prvo skupino poljskih deklet, ki bodo delale v tekstilni industriji v pokrajini Quebec. To so sklenili zaradi ponovnih stavk tekstilnih delavcev, ki protestirajo proti nizkim mezdam.

Reakcionarna vlada v Quebecu preganja stavkajoče, jih zapira in razganja s plini, toda delavci odločno branijo svoje pravice. Sindikalne organizatorje zapirajo.

Sindikati ostro protestirajo proti uporabi sužnjev v Kanadi. Listi poročajo, da bo kanadski delegat, ki se bo udeležil zasedanja Svetovne sindikalne zveze v Pragi, načel to vprašanje.

Večina kanadskega tiska je mnenja, da je Trumanov poizkus, da je vojaški blok med državami zahodne poloble že postal dejstvo, v kolikor se tiče Kanade. Kanada je bila namreč vključena v ameriško območje potom Sveta za skupno obrambo in se že izvaja standardizacija oboroževanja po ameriškem vzorcu. Tisk protestira proti bloku zahodne poloble, ki ovira mednarodno sodelovanje.

List «Daily Tribune» pravi, da Trumanova izjava jasno priznava, da je Kanada na razpolago ameriški vojski in mornarici. Kanadska vlada je napravila iz države sužnja Trumanove doktrine. O naši usodi odloča sedanja dolarska politika ameriških imperialistov, ki mislijo, da bodo lahko podjarmili ves svet.

Vojni zločinci pred sodiščem v Novem sadu

Beograd, 31. — V Novem sadu se je začel proces proti 15 vojnim zločincem, med katerimi so Franjo Reit in nemški general Wagner. Vsi so obtoženi, da so izvršili številne zločine v Banatu med okupacijo.

Stavke in protesti kitajskih dijakov

Sanghaj, 31. — Danes je 200 dijakov dveh glavnih šanghajskih univerz začelo protestno stavko zaradi aretacije 26 dijakov. Aretirali so tudi drugih 100 dijakov. V Pekingu je akcijski odbor dijakov za borbo proti državljanski vojni in proti gladu sklenil, da začne 2. junija stavko in da za ta dan organizira manifestacije. V Pekingu so določili policijsko uro od 22. ure dalje. Po cestah preiskujejo mimoidoče.

Čangkajšek se je vrnil iz Mukdena, kjer se je razgovarjal z vojaškimi in civilnimi oblastmi v Mandžuriji. Njegovo potovanje je v zvezi z zadnjimi vojaškimi uspehi ljudske vojske.

***

KAIRO. — Glavna skupščina anglo-egiptovske zveze je včeraj sklenila svoj razpust. Ta zveza je bila zadnje dni podvržena ostri kritiki, ker ni za časa politične napetosti med Londonom in Kairom kazala naklonjenosti Egiptu.

Jugoslovani se vračajo iz Kanade

Ottaka, 31. (AFP) — Včeraj je v Kanado prispelo 50 Poljakov, ki spadajo med skupino več sto poljskih delavcev, ki jih je neki kanadski industrijec in poslanec izbral v nemških taboriščih. Z druge strani se je istega dne v Montrealu vkrcalo 500 Jugoslovanov, ki so le del večjega števila, ki se bo povrnil v domovino.

Beneš sprejel slovaške novinarje

Praga, 31. (Tanjug) — Predsednik Beneš je sprejel skupino slovaških novinarjev in jim izjavil med drugim, da morajo imeti Čehi in Slovaki vedno pred očmi, da je njihova moč v edinstvu ter poudaril potrebo, da se Češka, Moravska in Slovaška postavijo na isto gospodarsko socialno in kulturno raven.

Novinarje je sprejel tudi predsednik vlade Gottwald, ki je podal podobne izjave.

„Tržaški" industrijci v iredentističnih vodah

Industrijsko združenje v Trstu je na svojem občnem zboru zavzelo stališče ne samo nasproti najnujnejšim neresenim vprašanjem, ki še vedno tarejo tržaško gospodarstvo, posebno pa tržaško industrijo, temveč je v svoji resoluciji prešlo okvir gospodarske stanovske organizacije in stopilo na opolzka tla dnevne politike. Ta resolucija je nov dokaz, da se gospodarske organizacije v Trstu, ki so bile zgrajene na podlagi fašistične zakonodaje, še vedno niso otresle svoje fašistične navlake in da se je v njih začel razvijati pravi pravcati iredentizem, še preden se je STO konstituiralo. Resolucija tržaškega Industrijskega združenja je po podobni spomenici Združenja tržaških veletrgovcev tudi nov dokaz, da je bilo s stališča resničnih tržaških gospodarskih koristi popolnoma na mestu ravnanje tistih demokratično usmerjenih tržaških krogov, ki so se ločili od omenjenih združenj in ustanovili lastne organizacije, Slovensko gospodarsko združenje in Italijansko gospodarsko združenje.

Predsednik Industrijskega združenja kap. August Kozulič je v svojem poročilu obžaloval, da so bile z mirovno pogodbo pretrgane vezi med tržaško industrijo ter električnimi centralami in premogovniki, ki so dovajali tržaškim tovarnam pogonsko silo: da so bile istrske tovarne konserv demontirane; da pada disciplina in proizvajalna sila tržaškega delavstva; da so politični in nacionalni posegi v sindikalna vprašanja na dnevnem redu; da je pičel priliv kapitala zaradi negotovosti, ki vlada glede bodočnosti STO-ja in da tržaška industrija čedalje z večjimi težavami nabavlja surovine.

Poročilo pravi nadalje, da je razkosanje Julijske krajine učinkovalo strahovito in da je združenje opozorilo Mednarodno gospodarsko finančno komisijo, ki je proučevala po nalogu Sveta zunanjih ministrov tržaške finance, na tesno povezanost tržaškega in italijanskega gospodarstva in na nevarnost, ki bi nastala, ko bi se obe gospodarstvi prenaglo ločili. Največje težave nastajajo pri nabavi surovin. Zavezniška vojna uprava ni teh nabavila, čeprav je od industrijcev zahtevala zadevne podatke. Ona je vplivala samo negativno, tako da Trst ni bil deležen Unrinih pošiljk. Združenje se je borilo proti stališču, ki je zavladalo po pariški mirovni konferenci, da bi namreč tržaška industrija ostala pod nadzorstvom Zavezniške vojne uprave, ker je bilo tržaško gospodarstvo izločeno iz italijanskega. Edino pri Industrijski konfederaciji v Rimu je Industrijsko združenje našlo potrebno oporo; pod okriljem združenja bo ustanovljen poseben urad za zvezo z rimsko konfederacijo.

Sprejeta resolucija vsebuje v glavnem enake ugotovitve in absurdnosti, vendar je še bolj odločna. Ločitev Julijske krajine od «matere domovine» je narušila osnove, neobhodno potrebne za gospodarski razvoj pokrajine. Do tega je prišlo, ker so prezrli resničnost, da so industrijska podjetja v Julijski krajini nastala v funkciji italijanskega tržiča, na katerem nabavljajo surovine in prodajajo skoro vse svoje proizvode. Industrijci zahtevajo, da se takoj pojasni hud nesporazum, po katerem imajo Trst za gospodarsko enoto, ki je ločena od italijanske. Poleg nedostatka jasne razmejitve med kompetenco ZVU in italijanske vlade, je ta nesporazum povzročil veliko škodo tržaški industriji, ko je šlo za uvoz surovin in izvoz proizvodov. V nobenem primeru se ne sme po ustanovitvi STO-ja tržaško gospodarstvo ločiti od italijanskega gospodarskega življenja, in to na ta način, da se postavijo vmes carinske, valutne in birokratske zapore.

Ko je Industrijsko združenje zavrglo vse osnovne odredbe mirovne pogodbe o ustanovitvi politično in gospodarsko neodvisnega STO-ja, kakor so odredbe o lastni valuti in po vsem neodvisni državni upravi, nič čudnega, da na koncu resolucije izraža polno zaupanje italijanski vladi, «češ da bo umela temeljito oceniti delikatnost položaja tržaške industrije z vseh vidikov, ki niso samo gospodarski».

Položaj tržaške industrije je treba torej presojati tudi z vidikov, ki niso samo gospodarski, to se pravi tudi s političnega vidika. Po vsem tem je jasno, da je bila Industrijskemu združenju odmerjena povsem politična vloga, ki nima nikakšne zveze z resničnimi koristmi tržaškega gospodarstva. Edino po tej poti je bilo mogoče priti do tako absurdnega zaključka, kakor je trditev, da je tržaška industrija nastala v funkciji italijanskega gospodarstva in da iz Italije nabavlja potrebne surovine.

Da ta politična vloga tržaškega industrijskega združenja nima res nikake zveze s koristmi tržaškega gospodarstva, temveč da ji prav gotovo tudi škoduje danes in bi ji škodovala tudi v bodoče, nam dokazuje gospodarsko razsulo današnje Italije, katero je sam De Gasperi označil tako-le (glej «Primorski dnevnik» z dne 14. maja 1947.):

1. Potreba po živilih, ki je toliko, da pogoltne dober del vrednosti italijanskega izvoza;

2. Pomanjkanje surovin, ki ovira poživitev industrije, kmetijstva in obnove;

3. Pomanjkljivost virov energije: premoga, nafte in elektrike;

4. Pomanjkanje kapitalov za finansiranje in

5. Onemogočena zaposlitev delovne sile.

Navezati torej STO na državo, katere gospodarsko stanje sam njen vladni predsednik označuje tako, kakor smo zgoraj citirali, pomeni vsekakor, najblažje rečeno, škodovati gospodarskim interesom Trsta in ozemlja.

Celo prof. Roletto, ki zdaj urejuje organ italijanskega kapitala v Trstu «Il Mare», v katerem postavlja bolj ali manj podobne trditve, je nekoč (v svoji knjigi («Il Porto di Trieste») napisal, da je tržaška industrija odvisna od trga v tržaškem zaledju.

Čas je že, da se oglasijo k besedi resnični predstavniki tržaškega gospodarstva!

Spletke v ZDA za ločeni mir z Nemčijo in Japonsko

Toklo, 31. — Socialist Katayama je končno sestavil novo vlado. Liberalna stranka je ostala v opoziciji.

V avgustu bo v Avstraliji konferenca dominionov, na kateri bodo preučili mirovno pogodbo z Japonsko.

Čeprav so ZDA podpisale izjavo Združenih narodov, s katero se vsi zavezniki obvezujejo, da ne bodo sklenili ločenega miru s katero koli sovražno državo, podpirajo važni politični krogi predlog bivšega predsednika Hooverja za ločeni mir z Nemčijo in Japonsko.

«New York Times» poroča, da se je zunanji minister Marshall privatno razgovarjal o teh predlogih z voditelji kongresa.

Abd el Krimove izjave

Jeruzalem, 31. AFP) — Arabski list «Jeruzalem» objavlja izjave, ki jih je Abd el Krim podal v Egiptu. Dejal je: Ni res, da Francija od mene zahteva, naj se ne pečam s politiko. Edini pogoj, ki so mi ga stavili, je, da ne smem zapustiti francoskga ozemlja. Nisem torej svoboden in dokler ne bom svoboden, se ne bom pečal s politiko.

Odvažanje strojev in naprav iz Pulja se nadaljuje

Nov protest Jugoslovanske vojne uprave pri ZVU - Demonstracije v Puliu zaradi pomanjkanja živil

Opatija, 31. (Tanjug) — Kljub ponovnim protestom jugoslovanske vojne uprave v področju B se nadaljuje odvažanje strojev, naprav, tovarn in drugega materiala iz onega področja Primorske, ki bo prišlo pod Jugoslavijo. To odvažanje se je pričelo v aprilu in to kljub devinskemu sporazumu.

Kakor je znano, določa devinski sporazum, da bosta zaupni upravi na področju A in B skušali zajamčiti gospodarsko življenje obeh področij in prepovedali odvažanje tamkajšnjih naprav za proizvodnjo. Ker pa se iz Pulja nadaljuje odvažanje strojev, je jugoslovanska vojna uprava za področje B poslala te dni nov protest zavezniški vojaški upravi zaradi odstranitve naprav tovarne cementa in tobačne tovarne iz Pulja.

V protestu se zahteva od ZVU, naj prepreči to odstranitev. Razen tega je predsednik delegacije jugoslovanske vojne uprave pri mešani gospodarski komisiji, podpolkovnik Mirko Lenac poslal tajništvu mešane gospodarske komisije v Trstu protestno pismo zaradi uničenja nekega gozda v bližini Pulja po anglo-ameriških vojakih.

Tretji protest je poslal koordinacijski odbor jugoslovanske vojne uprave v Trstu zaradi odvažanja naprav in drugega materiala s področja v goriškem okraju.

V Pulju se prehrambeni položaj vedno slabša, ZVU pa se ne briga, da bi temu odpomogla. Zadnje dni je veliko število žena protestiralo pred sedežem ZVU in zahtevalo, naj oblast preide v ljudske roke. Nosile so napise: «Lačni smo, dajte nam kruha!» Med manifestacijami je policija napadla množico in jo pretepala. Žene so prisilile številne špekulante, da zaprejo trgovine.

Italijanski delavci za Argentino

Genova 31. — Argentinski konzulati dobivajo še vedno nove prošnje italijanskih delavcev za izselitev v Argentino. Danes se je v Genovi vkrcalo 900 italijanskih delavcev, ki se selijo v Argentino.

Pred konferenco o Indiji

Novi Delhi, 31. — Indijski podkralj Mountbatten se je včeraj vrnil v Novi Delhi z zadnjim načrtom britanske vlade o Indiji. V ponedeljek se bo sestala konferenca med Mountbattenom ter voditelji kongresa in arabske lige.

Zadnje dni je na več krajih Indije prišlo do številnih neredov in oblasti so sedaj podvzele stroge ukrepe, da bi preprečile resnejše nerede na dan, ko se bo konferenca začela.

Danes je prišlo tudi v Kalkuti do spopadov, med katerimi je bilo 6 mrtvih in 46 ranjenih. Uvedli so policijsko uro.

V ponedeljek konferenca Svetovne sindikalne zveze

Praga, 31. (ČTK) - V ponedeljek, 2. junija, se bo v Pragi začela konferenca Svetovne sindikalne zveze, ki bo trajala tri dni. Udeležili se je bodo delegati 60 držav. Število inozemskih delegatov znaša 1400.

Včeraj je prispel v Prago predsednik splošne delavske zveze v Mehiki in tajnik delavske zveze latinske Amerike Lombardo Toledano. Udeležil se bo kongresa svetovne sindikalne zveze.

VOJNI ZLOČINCI IN IZDAJALCI V ITALIJI

Tiskovna konferenca predstavnika FLRJ v Rimu

V.

Čeprav so zavezniške oblasti v Italiji glede aretacije in izročitve vojnih zločincev javile, da se Oliti Mihajlo, Tkalčević Ivan, Ljotić Jakov, Miojašević Ilija in drugi nahajajo v taborišču Eboli, so kljub temu vsi ti zločinci odpotovali iz Ebolija v Nemčijo, razen Olcana Mihajla, ki so ga aretirali v Rimu.

***

Kakšen zaključek lahko napravimo iz vsega tega?

Do danes ameriške in angleške vojaške oblasti v Italiji niso izpolnile svojih obvez glede iskanja, aretacije in izročitve vojnih zločincev, nasprotno so dokazale posebno skrb pri reševanju teh zločincev in jim omogočile beg. So primeri, ko so zavezniške vojaške oblasti izjavile, da ne morejo izvršiti te naloge, ker da razpolagajo s «premajhnimi silami», toda najčešče pa so pripravile prave in pravcate zapreke za aretacijo in za izročitev izdajalcev in vojnih zločincev.

Ameriške in angleške vojaške oblasti niso do danes napravile ničesar, da bi pomagale pri repatriaciji. Ravno nasprotno. Preprečevale so na vse načine to repatriacijo. Dovolile in podpirale so klevetniško propagando proti FLRJ; potom organizacij v taboriščih so radikalno preprečevale vsak poizkus, da bi bili prebivalci taborišč na objektiven način informirani o realnem položaju v Jugoslaviji. Niso dovolile našemu tisku vstop v taborišča. Nekateri funkcionarji so osebno skrbeli za preprečitev povratka našim državljanom v domovino in k njihovim rodbinam. Vojaške oblasti organizirajo, vzdržujejo in finansirajo tako imenovano «taboriščno policijo», ki je sestavljena v bistvu iz zločincev in hitlerjanskih agentov. Podpirajo tako imenovane taboriščne odbore, na čelu katerih se redno nahajajo vojni zločinci, često priznani kot taki tudi od angleške in ameriške vlade in jim pomagajo, da storijo vse, kar morejo za preprečitev repatriacije.

Ameriške in britanske vojne oblasti ne spoštujejo in ne izvršujejo sklepov Združenih narodov v zvezi z vsemi navedenimi vprašanji. Ne dovoljujejo našim funkcionarjem obiskovati taborišč v svrho pospešitve repatriacije in aretiranja vojnih zločincev. Razen tega mirno opazujejo, ko se pred njihovimi očmi dogajajo zverinski umori naših funkcionarjev pooblaščenih za izvajanje repatriacije, medtem ko na isti način motrijo in podpirajo terorizem in umore tistih elementov v taborišču, ki izražajo željo za povrnitev na svoje domove.

Moralo bi biti končno že enkrat jasno ameriškim in angleškim vojaškim oblastem, da je samo potom aretacij in sistematičnega izročanja izdajalcev, kolaboracionistov in vojnih zločincev, možno odpreti široke možnosti izvršitve repatriacije, za katero so ameriški in angleški državniki že tolikokrat hinavsko izjavili, da se mora izvršiti.

Jasno je, da je takšen položaj v protislovju s temeljnimi načeli pravičnosti in človečnosti, v protislovju s sklepi OZN, kar pomeni sabotažo mednarodnega sodelovanja in prijateljstva med narodi, ki imajo za cilj obdržanje in krepitev miru. Miru, za katerim je FLRJ vedno težila ter to dokazala z brezštevilnimi žrtvami med vojno in po vojni v svojih naporih za boljšo in srečnejšo bodočnost svojih lastnih narodov in celokupnega človeštva.

(Konec)

MAČEK JE IZROČIL Jugoslavijo v roke fašistom

Zagreb, 31. (Tanjug) — Na današnji razpravi proti ustaškim zločincem je priča Amedeo Carneluttl poročal o svoji misiji pri Mussoliniju po nalogu Mačka in sporazumno s Stojadinovićem. Ciano, ki ga je bil sprejel, je jugoslovanski vladi predložil tri vprašanja, ki so se nanašala na meje «avtonomne» Hrvatske v okviru Stojadinovićeve Jugoslavije in za oblast, ki bi jo bil moral Maček imeti v novi državi.

Carnelutti je dalje izjavil, da je bil Maček predlagal za Hrvatsko personalno unijo s kakim članom savojske dinastije ter carinsko unijo z Italijo. Praktično je Maček izročil usodo vse države v roke fašistične Italije.

Druga priča Maričič je izpovedal, da je po nalogu HSS obiskal na Semmeringu generala Kvaternika in se z njim razgovarjal za skupno vlado iz članov HSS in ustašev po kapitulaciji Italije. Dejal je tudi, da mu je Kvaternik izročil pismo za nadškofa Stepinca in da je vse te načrte podpiral tudi Vatikan. Ob njegovem povratku v Zagreb je bil Stepinac navdušen nad temi možnostmi.

Irska išče uran

Dublin, 31. (AFP). — Irska vlada je sklenila, da bo začela z iskanjem rud in redkih kovin, kakor na primer urana.

V Iranu streljajo demokrate

Moskva, 31. — Dopisnik «Pravde» poroča, da so v Azerbejdžanu začeli znova z eksekucijami demokratov.

Bivši generalni prokurator iranskega Azerbejdžana Firidun Ibrahim, ki je preteklo leto zastopal tabriški demokratični tisk na mirovni konferenci v Parizu, je bil obešen na tabriškem trgu 25 maja. Dan prej so na istem mestu usmrtili demokrata Asadullaha Baba Ogly. Iste dni je policija ustrelila drugih 14 demokratov.

Minister Bohumil o sožitju Čehov in Slovakov

Praga, 31. (Tanjug) — Minister za industrijo Bohumil Laušman je na zborovanju social-demokratične stranke govoril o Slovaški ter obsojal delovanje nekaterih reakcionarnih krogov. Dejal je, da se morajo Čehi in Slovaki učiti od Sovjetske zveze, kako je treba ljubiti domovino in kako se brani državna imovina.

TRŽAŠKI DNEVNIK

Fašizem brez krinke

Pri ENAL-u v ul. Segantini so imeli sinoči ples, najbrž v «dobrodelne» namene. Ta ustanova, ki jo je ustvaril fašizem, najbrž ne more pozabiti svoje «slavne» preteklosti, tako da je neki tovariš, ki je šel tam mimo, našel na tleh letak s sledečo vsebino: «Italijani! Za rešitev domovine vas fašizem poziva, da se združite!»

To se dogaja v Trstu, ko sta minuli komaj dve leti od vojaškega poraza tega največjega sovražnika človeštva. Dvoletna šovinistična propaganda «demokratov» rodi torej lepe uspehe.

ZVU ščiti početje Seprala

Na konferenci tiska, ki jo je vodil načelnik gospodarskega oddelka ZVU polk. Bickersteth, so novinarji postavili razna vprašanja v zvezi s težkimi prehranjevalnimi razmerami v Trstu. Vse gospodarstvo cone A je pod vplivom splošne politične in gospodarske krize v Italiji in ljudstvo mora na svojih plečih nositi vse breme, ki izvira iz tega. Načelnik je na ustrezajoče vprašanje odgovoril, da se med Zavezniško vojno upravo, ki predstavlja interese cone A, in tujimi državami ne vodijo trgovinska pogajanja, pač pa samo pogajanja finančnega značaja.

Predstavniki kapitalističnega tiska so se postavili proti ustanovitvi občinskega konsumnega zavoda. Načelnik je odgovoril, da so ta predlog stavili člani conskega sveta in dodal, da prispe v najkrajšem času 50.000 ton premoga iz ZDA; ta premog je namenjen tržaški in videmski coni. V imenu demokratičnega tiska je neki novinar sprožil vprašanje krivične delitve blaga od strani Seprala, ki ne upošteva potreb širokih ljudskih slojev ,temveč deli blago po političnih simpatijah. Načelnik gospodarskega odseka ZVU je pripomnil, da je Sepral pod nadzorstvom ZVU in je odbil predlog, da bi delovanje Seprala nadzirali predstavniki potrošnikov in trgovcev na drobno. Predstavnik nekega demokratičnega lista je poleg tega predložil, naj bi se ZVU ne omejevala na sestanke z novinarji. Bilo bi nujno potrebno, da se takšnih sestankov udeležijo tudi predstavniki gospodarskih ustanov, ki nimajo skupnih interesov s potrošniki, in predstavniki delavcev in trgovcev na drobno. Polk. Bickersteth je odbil tudi ta predlog.

Še o špekulacijah Seprala

TELEČJI ZREZKI

so le za „kristjane" in italijanske „partizane"

Vedno bolj se širijo odkritja o špekulacijah Seprala, ki je poleg raznih činiteljev kriv povišanja cen. Tržaško ljudstvo, zlasti delovne množice, pošiljajo zato oblastem protestna pisma in zahtevajo strogo kontrolo nad to ustanovo.

V začetku so sicer skušali zvaliti krivdo za neznosni položaj na male trgovce; ZVU je zato na predlog Conskega sveta ukazala zapreti 14 trgovin z jestvinami na drobno. To pa je razjarilo male trgovce, ki so zagrozili s stavko, tako da je morala ZVU preklicati omenjeni ukrep proti 14 trgovinam.

Pisali smo že, kako je Sepral enostransko in krivično delil mast in jajca iz Jugoslavije, ki jih je bila blokirala. Iz včerajšnjega «Lavoratore» posnemamo pa še nekaj podatkov o tem, kako je Sepral razdelil 89 stotov telečjega mesa, ki je prišlo iz Jugoslavije in ki ga je Sepral pod ceno blokiral, nato pa razdelil naslednjim ustanovam: Italijanski partizanski zvezi 40 stotov (44,8%), Zvezi italijanskih krščanskih delavcev 25 stotov (28%), Finančni intendanci 250 kg, zaporom 170 kg, Inšpektoratu dela 70 kg, Tržaškemu sanatoriju 100 kg, Vojaškemu tehničnemu uradu 250 kg, menzi Farsure 100 kg, podjetju Fonda in Comisso 100 kg, bolnišnici «Burlo Garofolo» 100 kg ter celo sodišču 60 kg.

Delavcem seveda niso dali telečjega mesa, ker je prefino, in so se bali, da bi jim pokvarilo želodcev. Seveda, telečji zrezki so le za «dobre kristjane!»

Protesti zaradi deložacije naprednih organizacij v Nabrežini

Neupravičeni ukrep ZVU za izpraznitev prostorov v stavbi Bolniške blagajne v Nabrežini, kjer imajo sedež vse napredne množične organizacije, je izzval med prebivalstvom silno ogorčenje. Na vseh sestankih obsojajo to nedemokratsko dejanje, ki spominja na leto 1922., ko so fašisti iz iste stavbe, takrat last domače delavske ustanove, vrgli vsa naša društva na cesto. Proteste na ZVU pošilja ves nabrežinski okraj.

V protestni resoluciji SIAU-je iz Nabrežine pišejo med drugim: «Kljub vsem žrtvam, ki smo jih dali tudi za zmago zaveznikov, nam hočejo isti zavezniki kratiti najosnovnejše demokratične pravice».

SIAU iz Samotorice pribija v svojem ugovoru: «Primorska je dala 42.000 najboljših sinov za uničenje nemškega in italijanskega fašizma. To mora tudi ZVU upoštevati.»

Protest SIAU-je iz Sempolaja ugotavlja: «...namen je očividen: ovirati delovanje naših antifašističnih organizacij».

Preskrba

Odrezke za olje in sladkor naj dvignejo vodje prehrane v podeželskih občinah jutri 2. t. m.

Tobak za tekoči teden, dobijo potrošniki na odrezek št. 23 in sicer: 20 cigaret Fib, 20 gr Dalmacija, ali tobaka Forte, 20 Alfa, 10 Macedonia in dve cigari Toskani. Poleg tega si lahko nabavi vsakdo še do 60 inozemskih cigaret. Od danes dalje se tobakarne ob nedeljah vrstijo v prodaji tobaka od 9. do 13. ure.

Vrnitev odrezkov. Tekom jutrišnjega dneva morajo vsi trgovci, peki itd. vrniti občinskemu prehranjevalnem uradu odrezke za sladkor, mast, bele testenine, riž, čokoladni malc in za izhlapelo mleko. Obenem naj prinesejo na vpogled knjigo klientov. Urad je odprt od 8. do 12. danes in jutri pa od 8. do 19. ure.

Odrezke za sladkor, olje in riž naj dvignejo jutri trgovci pri občinskem prehranjevalnem uradu.

Poceni jok in „iznenadenja"

na obravnavi proti Lonjercem

Včeraj se je proces vrtel okoli obtoženca Udovića Franca. Prva priča je bil g. Orlandini, ki pa je govoril samo o trgovskih odnosih med Udovičem in Savijem. Njegove izjave so bile zelo dvoumne. Za njim je pričal 16-letni Livio Čan, sin Dragan Gizele, ter pripovedoval o večeru, ko so prišli aretirat njegovo mater in očima. Ko mu je predsednik sodišča pokazal fotografije in ga vprašal, če bi mogel spoznati ljudi, ki so prišli aretirat njegove starše, je takoj pokazal Marušičevo in Čokovo. Ko ga je predsednik sodišča vprašal po natančnejših telesnih podatkih Marušiča, se je fant zapletel v protislovja in rekel, da je bil Marušič nizke postave in črnih las. Dejansko pa je Marušič visok in subljat. Ko so ga soočili z Dorotom Čokom, je priča potrdila, da je Doro tisti, ki je prišel po starše, kar je obtoženec odločno zanikal. Pričevanje te priče je zelo dvomljivo, ker že na policiji, ko so mu prvič pokazali slike obtožencev ni spoznal ljudi, ki so prijeli njegove starše. Medtem ko je Čok odločno zanikal Čanove trditve, je začela publika glasno komentirati in z ironičnim smehom spremljala obtoženčeve besede.

Priča Dragan Umberto je povedala, da je bil Savi do poloma Italije karabinner v koprskih zaporih. Ko je Udovič odločno zanikal, da bi maja meseca 1945. leta govoril z Lipold Emilijo, je občinstvo v dvorani skočilo pokonci in začelo kričati. Teatralna publika, ki je prej s smehom spremljala obtoženčeve obrambne izjave, se je začela glasno jokati in groziti obtožencu.

Pri popoldanski razpravi je s pričanjem Rebeka Angela dosegla ta razprava svoj višek. Medtem ko se je Udovič zoperstavil trditvi Rebeka Angela, češ da bi on izjavil, da je mnogo ljudi že šlo v fojbo in jih še mnogo pojde, se je zaslišalo na hodniku neko jokanje. Istočasno je začela jokati priča Lipold Evgenija, ki je bila v dvorani. Jok je začel vidno naraščati in publika se je začela vznemirjati. Nenadoma se je razširil glas, da so pravkar našli v fojbi blizu Padrič dve trupli, in to Savijevo in Draganovo. Ko se je to razneslo po dvorani (kar so že zjutraj napovedovali, posebno priča Čan Livio), so vsi začeli jokati in vpiti proti obtožencem. Zato je predsednik sodišča enostavno odgodil razpravo na ponedeljek 2. t. m.

Vsekakor je bila tudi včeraj režija «popolna».

Koledar

Nedelja, 1. junij:

Fortunat, Radovan.
Sonce vzhaja ob 5.13, zahaja ob 20.43. Dolžina dneva: 15.30.

Spominski dnevi

Prvi boji partizanov z Nemci na Jelovici.

Nemci so pričeli preseljevati ljudi z Gorenjske.

CENE NA ŽIVILSKEM TRGU

Trst 1. junija

Živila kg	Cene na debelo lir	Cene na drob. lir
Krompir ...	30-45	52
Grah	10-60	72
Fižol	140-150	220
Spinača	30-70	90
Radič	20-100	120
Solata	20 60	65
Pesa	35-38	45
Češnje	20-70	80
Jagode	180-200	240
Limone	40-50	60
Pomaranče ..	140-150	200
Grozdičje ...	130-140	160
Artičoki ...	8-14	18

Sindikalne volitve

Jutri 2. t. m. bodo sindikalne volitve v:

Farmacevtskem institutu ob 8. uri, v podjetju Tessilia ob 8. uri, v konopljarni ob 8.30 uri. Pri državnem prevozniškem podjetju pa ob 15. uri.

Skupščina železničarjev

Danes, 1. junija, ob 10. uri zjutraj bo v ul. Conti skupščina Enotnih sindikatov železničarske stroke. Na seji bodo razpravljali o gospodarskem stanju.

Enotni sindikati

Stavbinci. Danes 1. junija ob 10. uri bo v ul. Imbriani 5, soba 12, zborovanje tesarjev in ključavničarjev.

Hoteli in menze. Člani naj se zglasijo na sedežu v ul. Imbriani, v sobi št. 13, zaradi važnih informacij.

Železničarji. Danes ob 10. uri bo v ul. Conti 11 zborovanje članov, na katerem bodo razpravljali o gospodarskem položaju.

Peki. Jutri 2. t. m. ob 17. uri je odborova seja na sedežu.

Slaščičarji. Jutri 2. t. m. ob 19. uri odborova seja.

Mesarji. V torek 3. t. m. ob 19. uri odborova seja v ul. Imbriani 5.

Mestni odbor. V torek 3. t. m. ob 19.30 bo v ul. Imbriani 5, seja mestnega odbora.

Mladinska predstava v kinu «Mare»

Danes ob 10. uri uprizori mladinska igralska skupina prosvetnega društva «Ivan Cankar» v dvorani kina «Mare» Ribičičevo dvodejanko «Mezinček». Pionirski pevski zbor iz Škednja pod vodstvom Ivana Grbca pa bo zapel nekaj lepih pesmi.

Poslovni čas v barih in gostilnah

Po ukazu ZVU bodo odprte gostilne in bari v tržaški občini samo do polnoči. Na posebno prošnjo in v izrednih primerih lahko policija podaljša ta rok do 2.30, ako smatra to za umestno. Ukaz je stopil v veljavo ob objavi.

Odprte in zaprte ulice

Tržaška občina javlja, da je zaradi popravil zaprta za vozni promet cesta med ulico Commerciale in novo opensko cesto. Zopet pa je dovoljen promet preko trga Dalmazia.

Revizija vojaških pokojnin in prejemkov

Po odredbi ZVU bodo zdravniško pregledali vse one, ki prejemajo pokojnine in druge vojne prejemke na podlagi zdravniškega pregleda po 8. septembru. V zvezi s tem ponovnim pregledom bodo te vrste pokojnine ponovno preuredili in pregledali, kdo ima pravico do njih in kdo ne. Kdor se ne bo priglasil na zdravniški pregled, izgubi pravico do te pokojnine.

Umetnostne galerije

«Trieste»: Razstava slikarjev Absentije Džigurskega, Bezrodnega in Hlavaty-ja.

«Scorpione»: Razstava sodobnega češkoslovaškega slikarstva in kiparstva.

«Michelazzi»: Slikarska razstava Angela Savelli.

«Piccola Michelazzi»: Razstava kiparja Ugota Carà.

«San Giusto»: Razstava slikarja D. Cantatore.

«Strega»: Otvoritev razstave S. Petracco.

KINOPREDSTAVE

ROSSETTI. 15.30: «Velike nade», John Mills, Valerija Hobson, F. Sullivan in Bernard Miles.
SUPERCINEMA. 14.30: «Oni si Virginije», G. Grant, M. Scott.
FILODRAMMATICO. 15.00: «Brez greha», Saint Cyr, J. Murat.
CINEMA DEL MARE. 15.00: «Prebrisano dekle», sovjetski zabavni film.
ALABARDA. 14.00: «Bagdadski lopov».
VIALE. 14.30: «Veseli mornarji», Lucille Ball, Edmond O' Brien, G. Murphy.

Kaj pravijo Lonjerci

Ker reakcionarno časopisje toliko piše o «nedolžni» žrtvi Dori Čokov', smo šli v njeno vas in se prepričali, kaj pravijo Lonjerci o njej.

Kadar v vasi govore o časih okupacije, omenijo rodbino Dore Čokove. Toda ne govore o njih v zvezi z osvobodilno borbo, ne, omenjajo jih vedno v isti vrsti skupaj s fašisti, Nemci ali Collottijevo bando. Govore o njih kot o družini, ki so se bali in trepetali pred njo ves čas osvobodilne borbe. Vsak vaščan si je samo želel, da bi te družine ne bilo, kajti potem bi bili bolj mirni in bi spali brez skrbi. Tako pa so vsa leta trpeli in komaj čakali, kdaj bodo rešeni tega neznosnega stanja.

Da je vladala v vasi taka psihoza, sem se ponovno prepričal v razgovoru z vaščani.. Ko sem spregovoril s prvim vaščanom o dogodkih pod okupacijo, mi je dejal: «Bali smo se Čokove...» Slišali so Čokovo, ko se je drla po vasi: «Vi smrdite po partizanih». To je pomenilo toliko, kot s prstom pokazati okupatorju, kdo v vasi podpira osvobodilno borbo. Pa ne samo to. Po vasi je neštetokrat grozila, da bo dala zažgati vas.

Vaščani vedo mnogo povedati. Spominjajo se tudi, kako je Dora Čok leta 1944 z nasmeškom in sadizmom pripovedovala po vasi, kako so Nemci mučili dva ujeta partizana. Med drugim je dejala: «Od časa do časa so ju polili z vodo, da ne bi prehitro crknila...» In to so slišale matere, ki so imele svoje sinove v partizanih.

28.III. 1945 je Collottijeva banda izvršila v vasi «rastrellamento». Vse vaščane so zaprli; Čokova pa je lahko svobodno hodila okoli. Collottijevo bando so sprejeli kot goste in jih pogostili. Takrat je tudi Dora grozila, da bo izdala...

Sicer je pa Dorina mati vedno govorila o partizanih kot o «banditih». Uporabljala je iste izraze kot Nemci, ki so prihajali k njim v goste. Vaščani pripovedujejo, da so se pri njih zadrževali fašisti, nacisti, Collottijevi agenti, itd. Sedaj pa prihajajo Angloamerikanci in vozijo tja bencin. Vaščani tudi pravijo, da kaj sploh išče Čokova v slovenski vasi, ko zmerja vaščane po cestah s «porchi sciavi».

Tako je mnenje vaščanov o rodbini Dore Čok; taki so bili oni, katere sedaj branijo pred sodiščem isti pisuni, ki so pod okupacijo pisali o partizanih kot o «banditih» in nadaljujejo s svojo gonjo proti ljudstvu, ki se je borilo na strani zaveznikov proti okupatorju.

Vaščani iz Dekanov cenijo ljudsko oblast

Pred dnevi je šovinistični list «Voce Libera» prinesel popolnoma izmišljeno in zlonamerno vest iz naše vasi. Piše namreč, da so se vaščani iz Dekanov pri Kopru zbrali preteklo nedeljo zjutraj na protestno manifestacijo proti delovanju ljudske oblasti, kjer so žvižgali in protestirali ter celo s pestmi napadli člane krajevnega ljudskega odbora.

To je groba laž in ena izmed izmišljotin reakcionarnega tiska, ki hoče blatiti našo ljudsko oblast. Niti v Dekanih, niti ne v nobeni bližnji vasi se ni vršilo protestno zborovanje proti ljudski oblasti. Take in podobne laži si lahko izmišljajo le ljudje, ki so bili nekoč vajeni biti s pestmi in žilovko po hrbtih tistih, ki so sedaj resnični predstavniki ljudstva. Se vedno so v Istri ljudje, ki jim je ljudska oblast trn v peti; po večini so to le črnoborzijanci, tihotapci, verižniki itd., katerim je ljudska oblast onemogočila njihovo delovanje. Zato, ker ljudska oblast ščiti ljudstvo pred črnoborzijanci in podobnimi elementi, jo ti sovražijo. Njihove dopise in poročila pa objavlja le protiljudski tisk, med katerega spada tudi «Voce Libera».

V naši vasi spoštujemo ljudsko oblast, ker ščiti naše interese.

J. V.

Danes vsi v Lipico!

ASIŽZ iz Trsta in STO-ja priredi danes ljudsko veselico v Lipici. Na sporedu so razne kulturne točke, zabavne tekme in iznenadenja. Preskrbljeno bo za jedila in pijače. Iz Trsta bodo vozili kamioni od 7. ure zjutraj do 16. popoldne in sicer iz ul. F. Severo (Casa degli Sposi) in s trga Garibaldi. Iz Lipice bodo vozili od 19. do 21. ure. Pridite, ne bo vam žal!

Izidi sindikalnih volitev

OOSS nam sporoča uradne številke sindikalnih volitev, ki so se vršile 30. maja.

V podjetju Castiglioni so v podjetniškem odboru dobili E. S. 1 člana, D. Z. pa 2+2; na strokovni skupščini je dobila D. Z. 2 delegata, E. S. 0.

V podjetju Sessi so dobili E. S. v podjetniškem odboru 2+1 člana, D. Z. pa 1+1. Na strokovni skupščini so dobili E. S. 1 delegata, D. Z. 0.

V AGIP podružnici so E. S. dobili v tovarniškem odboru 1 člana, D. Z. 2+2. Na strokovni skupščini so dobili E. S. 0, D. Z. 3 delegate.

V SAFEM so dobili v podjetniškem odboru E. S. 1 člana, D. Z. 2+2. Na strokovni skupščini 1 delegata E. S., 2 D. Z.

Pri SAIMA so dobili E. S. v podjetniškem odboru 2 člana, D. Z. 3 člane. Na strokovni skupščini so dobili E. S. 2 člana, D. Z. 4.

Slaba kupčija s suknom

Iz Redipulje je prišel v Trst po opravkih 37 letni Primo Spagnolo. Ko se je mudil v nekem skladišču sadja v ul. Valdirivo, je videl tam neznanca, ki je ponujal 5 kosov moškega blaga za 12.000 lir. Ker nobeden od prisotnih ni hotel kupiti blaga, se je ponudil, da ga bo prevzel on. Prosil je prodajalca, naj ga počaka, da gre po denar. Čez 10 minut se je res vrnil in odštel 12.000 lir. Ko pa je pozneje pregledoval blago, je ugotovil, da so bili samo trije kosi, namesto dogovorjenih pet. Seveda je prodajalec med tem že izginil in se je Spagnolo lahko pritožil samo policiji.

Tudi mleko kradejo

Pred dnevi je prišla v Trst pošiljka izhlapelega mleka za Jugoslavijo. Včeraj so ugotovili, da je bil vagon, v katerem se je nahajalo to blago, odprt, in sta zmanjkala dva zaboja izhlapelega mleka.

Policija vodi preiskavo, da bi odkrila tatove.

Neprijetno prebujenje

19. letni Attilio Silverio iz ul. Gozzi 5 je prejšnji dan okrog 14. ure ležal na travniku v Barkovljah v družbi z dvema neznancema iz ljudskega prenočišča v ul. Gozzi. Sonce ga je omotilo, da je zaspal. Ko se je zbudil, je opazil, da sta neznanca izginila brez slovesa. Obenem je opazil luknjo pod notranjim zepom jopiča in ugotovil, da sta mu neznanca odnesla listnico z dokumenti in 3100 lirami. Da bi laže prišla do listnice, sta prerezala jopič in skozi ljuknjo na lahno povlekla plen, Silverju pa pustila žep z dvema luknjama.

Ni mu bilo dobro

Dve bojeviti ženski sta včeraj popoldne napadli in pretepli 78-letnega Karla Drota iz Sempetra, ki so ga morali odpeljati v goriško bolnico. Pretep je nastal zaradi stanovanjskih zadev. Mož je dobil rano na glavi in druge poškodbe.

Vsi na vrtno veselico s plesom, ki jo priredi skupina bivših internirancev iz Dachau - Buchenwalda v Frnetičih. Začetek ob 16. uri. Čisti dobiček namenjen sirotam bivših internirancev.

MALI OGLASI

ŽELEZNO BLAGAJNO, visoko 56, dolgo 81 in 55 cm široko prodam. Cena po dogovoru. Naslov v upravi «Primorskega dnevnika».

KROJAŠKEGA VAJENCA in mlajšega pomočnika sprejmem. Mozetič, Trst, Trg Garibaldi 11 I.

POŠTENO DEKLE z dežele bi rada dobila službo v kavarni ali gostilni; šla bi v Postojno, Ajdovščino, Il. Bistrico, Javite na naslov: Bruna Batič, Male Žablje 196.

PRAZNO ali opremljeno sobo v mestu ali neposredni bližini iščem. Naslov na upravi «Primorskega dnevnika».

MESTO PRODAJALKE ali v pisarni išče mlajše dekle. Perfektna v italijanščini in slovenščini. Naslov v upravi «Primorskega dnevnika».

Zahvala

Vsem, ki ste spremili na njegovi zadnji poti našega ljubljenega sinčka

STOJANA

se najtopleje zahvaljujemo. Posebno zahvalo smo dolžni ASIZZ z Opčin.

Opčine 31. 5. 1947.

Žalujoča družina: SOSIČ

Zahvala

Vsem, ki ste spremili na zadnji poti našega nepozabnega

KUKA ANTONA

se prisrčno zahvaljujemo. Posebno zahvalo vaškemu pevskemu zboru.

Prečnik 31. 5. 1947.

Žalujoča družina: KUK

V torek, 3. junija, je prva obletnica tragične smrti našega dragega in nepozabnega.

MARJANA PERTOTA

Spominja se ga družina, sorodniki in znanci, ki so ga poznali.

Barkovlje 31. 5. 1947.

FIZKULTURA

Prvi uspeh Tržačanov na balkanskih igrah v Tirani

Na balkanskih igrah v odbojki in košarki v Tirani, na katerih sodeluje tudi reprezentanca ZDTV v košarki, so Tržačani v svoji drugi tekmi premagali košarkarsko vrsto Bolgarije z rezultatom 34:26. Zmaga Tržačanov nad Bolgari je bila obširno komentirana v albanskih časopisih, ki so v prvi vrsti hvalili odlično tehniko tržaških košarkarjev. Tržačani so v prvih dveh tekmah proti Jugoslaviji (prijateljska) in proti Romuniji izgubili, in sicer proti Jugoslaviji z rezultatom 47:30, proti Romuniji pa 38:24.

Velik uspeh na balkanskih igrah žanjejo tudi jugoslovanske reprezentance v odbojki in košarki, ki do sedaj niso zgubile še nobene tekme. Jugoslovanska ženska reprezentanca v odbojki je porazila tudi dosedanjega prvaka Balkana žensko vrsto Romunije. Rezultati četrtega dne balkanskih iger so: *Odbojka: ženske:* Jugoslavija-Romunije 2:0. *Moški:* Jugoslavija-Bolgarija je bila zaradi mraka prekinjena pri stanju 2:1 za Jugoslavijo. *Košarka: moški:* Trst-Bolgarija 34:26.

Šport v Trstu in pokrajini

Nogomet

Jugoslovansko prvenstvo: Na Tržaškem stadionu ob 10.30 Metalec-Lj. Ponziane.

Pokrajinsko prvenstvo: V Trstu na igrišču Ponziane ob 10.30 Škedenj-Pulj; ob 16. uri Montebello-Ronke *Na Reki* ob 15. uri Gaslini-Torpedo. *V Kopru* ob 15. uri Milje-Tovarna strojev. *V Krminu* ob 16. uri Krmin-Koper. *V Nabrežini* ob 16. uri Tržič-Raša.

Finale okrožnega prvenstva: Na igrišču Ponziane ob 14. uri Rdeča zvezda-Costalunga.

Juniorsko prvenstvo: Na igrišču Ponziane ob 9. uri Škedenj-Costalunga; ob 7.30 Ponziana-Sv. Ivan. *Na igrišču CRDA* ob 7.30 Sv. Vid-Magdalena. *Na proseškem igrišču:* ob 16. uri Primorje P-Arzenal. *Na openskem igrišču* ob 15. uri Opčine-DSZ.

Pokal Vatovec Zvesti: Igrišče CRDA: ob 10. uri Greta-Bolniška blagajna; ob 11.15 Skorklja-Zavlje; ob 13 uri Tiskarji-Acegat; ob 14.30 OMMSA-Col; ob 15.45 Rojan B-Škedenj B; ob 17. uri Sv. Marko-Dreher. *Igrišče Ponziane* ob 17.30 Kolonja-Opčine. *Na sežanskem igrišču* ob 16. uri Sežana-Vesna. *Na igrišču v Nabrežini* ob 14.30 Nabrežina-Bontebello B.

Košarka

Pokrajinsko prvenstvo: V Gradišči ob 15. uri Gradiška-Čermelj.

Morganov pokal: Igrišče DSZ: ob 9. uri Škedenj-Greta; ob 10. uri Barkovlje-Sv. Vid; ob 11. uri Skorklja-Arzenal; ob 12. uri Sv. Marko-Rojan. *Igrišče Tomašiča* ob 9. uri Skoljet-DSZ.

Kolesarstvo

Popoldne ob 16. uri bo izpred «Cedasa» v Barkovljah start kolesarske dirke za pokal «Mario Derina».

Lahka atletika

Moški: tek na 100 m, 400 m in 1500 metrov; štafeta 4×100 m; skok v višino; met diska in hitra hoja na 5 km. *Ženske:* tek na 80 in 800 m; skok v višino in met diska.

Balincanje

Za «Delavski pokal». Magdalena D-Magdalena A; Sveta Ana A-Kraljič C; Acegat A-DSZ B; Corsi-Col; Jutificio A-Pošta in telegraf B. Pričetek tekem bo ob 16. uri na igriščih prvoimenovanih moštev.

Za pokal «Tabor» v Sežani: Pričetek tekem ob 9. uri dopoldne na igriščih Malalana, Pirjevca in Terina.

Objave ZDTV

Odsek za odbojko. Jutri bo ob 18. uri v prostorih ZDTV v ul. Machiavelli 13, II. sestanek vsej vodij sekcij za odbojko.

VESTI S PODEŽELJA

ŠMARJE pri KOPRU

Naši pionirji so 24. maja zvečer proslavili 55. rojstni dan maršala Tita. Vsi so komaj čakali ta dan, na katerega so se prijavljali in učili izven šolskega pouka.

Ob otvoritvi so zapeli pesem «Pozdrav Titu» ob dvignjeni zastavi svoje pionirske družine, katero so sami kupili s prostovoljnimi prispevki. Nato so še zapeli «Svobodna je naša domovina», «Pesem sovjetskih pionirjev» «Veseli veter» in «Tovariš Tito».

Zahvala koprskih dijakov

Dijaki srednje tehnične šole v Kopru so nam poslali pismo, v katerem med drugim pišejo: «Mi, dijaki srednje tehnične šole v Kopru, se iskreno zahvaljujemo našim ljudskim oblastem in še posebno tovarišu Dragu Pahorju, načelniku prosvetnega odseka za mesto Trst, za veliko zanimanje, ki so ga pokazali, da se je otvorila naša šola. Največjo hvaležnost smo dolžni našim profesorjem, zlasti še tovarišema ravnatelju in upravniku šole, ki se trudita, da pouk čim bolje napreduje. Zahvaljujemo se Dijaški matici in vsem njenim podpornikom, ki nas podpirajo in vzdržujejo.

Obljubljamo, da bomo posvetili svoje mlade sile, da čimbolj uspemo v študiju, v vseh panogah kulturnega življenja in postanemo kar najboljši tehniki nove napredne dobe.»

GROPADA-PADRIČE

Mladinska prireditev. Solska mladina ima v tem času dovolj dela v šoli z učenjem in doma, ko mora pomagati staršem, Kljub temu pa si je še našla dovolj časa, da se pripravi za predstavo v javnosti. 25. in 26. t. m. je nastopila z igro v štirih dejanjih «Sirota Jerica». Vaščani so znali ceniti trud svojih otrok

Nastopil je tudi pevski zbor, ki je zapel 4 pesmi. Poudariti moramo, da je zbor tokrat zapel kar troglasno.

Odg. urednik DUSAN HRESCAK
Tisk Stabilimento Tip. Trieste

UIVOD
UVOZNI IN IZVOZNI ZAVOD
z o. j.
TRST
UL. CICERONE 8
TELEFON 56-88 - 29-306 - 80-00 - 51 75
Trgujemo na debelo z vsakovrstnim blagom

Žveplo, modro galico
vse kmetijske potrebščine najboljše kakovosti vam nudi
Kmetijska nabavna in prodajna zadruga
Zadruga z o. j. v TRSTU
ul. S. Mercadante 4 (poleg knjigarne STOKAJ) tel. 88-19

INTRA d. z o. j.
Trst, ul. Roma 22, tel. 8543
BOGATA IZBIRA KUHINJSKIH POTREBŠČIN, aluminija, emajla, stekla itd.
ŠTEDILNIKI (emajlirani), peči na premog, plin in elektriko.
VZMETI (bakrene) in platno za postelje.
ŽEBLJI ZA ČEVLJARJE.
ORODJE ZA KMETA: motike, lopate, pocinkane žice itd.
ORIGINALNE KOSE «Merkur» in osle za brušenje.
OKOVJE ZA POHIŠTVO.
ŽELEZO in železni predmeti.

Antifašistična mladina iz SEMPOLAJA priredi v NEDELJO, 1. JUNIJA, t. l.
velik javen ples
Začetek ob 16. uri — VABLJENI VSI!

V nedeljo, 22. t. m., v RUBIJAH pri KOMNU
VELIK JAVEN PLES
Vabljeni vsi!

Prosvetno društvo «Venček» v Dutovljah priredi dne 22. t. m.
velik pevski koncert
Po koncertu javni ples!

DANES VSI NA
vrtno prireditev s plesom
ki jo organizira skupina bivših internirancev Dachau-Buchenwald v FRNETIČAH. Začetek ob 16. uri.

Kino „Prosvetni dom"
V NABREŽINI
predvaja samo še danes ob 17. in 21. uri ruski dokumentarni film v barvah:
SIJAJ MLADOSTI
Parada mladine na prvomajskih proslavah 1945 v Moskvi

Šivalni stroj „SINGER"
v dobrem stanju za 10.000 lir, stroj z okroglim čolničkom znamke «Neumann» in «Necchi» pogrezljiv, prodam. Trst, skladišče Cosiovich, ul. Manzoni 4.

KOMPLETNO SPALNICO
z vzmetmi in volnenimi žimnicami za 48.000 lir, drugo spalnico luksuzno s štirideln omaro ter kuhinjsko pohištvo (miza z marmornato ploščo), zastore, pernice in jedilnico z divanom zaradi selitve prodam.
TRST, ul. Raffaello Sanzio 20, I.

Ponavljamo, da si brez razlike vsi:
DELAVCI, OBRTNIKI IN NAMEŠČENCI
morete nabaviti ČEVLJE vseh vrst v TRGOVINI ČEVLJEV
PARCHI
TRST - ul. Caprin 16 (vogal ul. Guardia)
in sicer PO ZNATNO ZNIŽANIH CENAH brez nakaznic.
VAŽNO! Ker so cene zelo nizke in skoraj tovarniške na obroke ne prodajamo.

Na OBROKE
KROŽNIKI — KOZARCI — LONCI — JEDILNI PRIBOR
„BALCOR"
TRST, trg Borze štev. 11-II nad.

Dr. GAETA, zobozdravnik
Izdeluje proteze v jeklu, zlatu, kavčuku in plastiki. Največja garancija. Sprejema od 10. do 12. in od 13. do 19. (Govori slovenski)
TRST, ul. Torre Bianca 43 (vogal ul. Carducci)

Velika likvidacija modelov po ZNIŽANIH cenah
KRZNARSTVO
ZILIOTTO
TRST, UL. TRENTO 11 — TELEFON 29374

IZLET
k Belopeškim jezerom in na Višarje
Odhod iz Trsta v soboto 7. junija ob 15. uri. — Povratek v Trst v nedeljo 8. junija ob 22. uri.
Vpisovanje pri ADRIA-EXPRESS Ul. FABIO SEVERO 5 b, tel 29-243

Pomlad na Opčinah!
Restavracija Malalan
Proseška cesta 9
Pod novo Francetovo upravo
Vsak večer KONCERT
TOČNA POSTREŽBA

VELIKA IZBIRA
ŠIVALNIH STROJEV
znamke «SINGER» in drugih znamk z ohištvom in pogrezljive dobite pri
MARGONI - ulica Settefontane 2

Vsakovrstne letne ČEVLJE za moške, ženske in otroke
v veliki izbiri ter vse vrste SANDAL nudi po najugodnejših cenah TRGOVINA ČEVLJEV
TREVISAN
POHITITE in oglejte si zalogo, dokler trajajo te cene.
TRST - ul. G. Vasari 10 - TRST